

Nr. 73

Cena prenumeraty:
w ŁODZI:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. „ 4.80
Za roznoszenie
70 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięczn. „ 6.50

Kalendarzyk:

Sob. 15.III. Sch. dz. Klemen.
Niedz. 16.III. Abrah. Pust.
Pon. 17.III. Józefa z Arym.
Wt. 18.III. Gabryela Arch.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.

TELEFON 28

ROZWÓJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Sobota, dnia 15 marca 1919 roku.

Można zamawiać „Rozwój”: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kios

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki, za tekstem 65 fenigów, nekrologi i marka za wiersz petitowy. Drobną ogłoszenia 10 fen wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.

Gdańsk nam przyznano.

Wiedeń, 14 marca. (PAT.) „Noue Fraie Presse“ donosi z Paryża drogą na Berlin: Komija pod przewodnictwem Cambona jednomyślnie przyznała Gdańsk państwu Polskiemu.

Pobór.

Z żywą radością całe społeczeństwo polskie przyjęło wiadomość o ogłoszonym przez rząd poborze wojskowym. Dekret o poborze wzmiankuje na razie o powołaniu jednego tylko rocznika. Pojmujemy, iż względy techniczne nie pozwalają powołać natychmiast większej ilości rekruta. Mamy nadzieję jednak, iż następne roczniki rychło zwiększą również kadry wojsk, strzegących kresów naszych.

Sejm, uchwalając przedewszystkiem pobór 6-u roczników, złożył dowód wspaniały i budujący patriotyzmu oraz zrozumienia powagi chwili obecnej. Podążył on za świetnymi tradycjami Sejmu czteroletniego, który w mądrym uświadomieniu sobie niebezpieczeństw, grożących Ojczyźnie, na pierwszym miejscu postawił sprawę wojska i skarbu. I ten fakt radosny, że Sejm nasz, w którym dominującą rolę odgrywają przedstawiciele ludu polskiego, w którym tużurki i zakęty rozplwają się w masie wzorzystych sukman i siermiąg włościańskich, tak gorąco i żarliwie składa ofiary krwi a mienia na ołtarzu Ojczyzny, przejmować nas musi wielką otuchą. Nasz lud pojmuje doskonale potrzeby kraju i chce dla niego wszystko poświęcić. Sprawa obrony kresów Rzeczypospolitej znajduje żywy oddźwięk we wszystkich sercach polskich.

To też kwestja stworzenia silnej armji jest najważniejszym i palącym zagadnieniem, które musi być rozwiązane za wszelką cenę. Jesteśmy otoczeni przez zachłannych wrogów, którzy wszelkimi siłami będą usiłowali zniszczyć odradzającą się Polskę. Przewidują oni dobrze możliwość wielkiego rozkwitu naszej Ojczyzny, znają jej walory kulturalne, bogactwa i wartość naszej tradycji historycznej.

Chcą nas zniszczyć, zanim organizm młodego państwa dojrzeje i utrwali się. W swych obliczeniach jednak nie wzięli oni pod uwagę siły patriotyzmu naszego, przez 150 lat tamowanego i wybuchającego obecnie z mocą żywiołu. Społeczeństwo polskie jest jednolite i solidarne w sprawach ogólnonarodowych, wyłączając garstkę warcholów bez znaczenia. Cały naród gotów jest ponieść wszelkie ofiary dla sprawy ojczystej.

Dalecy od hołdowania militarystom i wzór pruski, dalecy od zaborczości imperjalistycznej, witamy powiększenie armji polskiej, jako jedynej ostoi wobec orkanu szalejącego narkotów; witamy to wzmocnienie naszej siły zbrojnej, jako pancerny stalowy, zabezpieczający nas przed podstępными ciosami wrogów, jako fundament naszemu swobod, jako gwarancję naszego bytu politycznego; witamy w tej zapowiedzi

stworzenia silnej armji polskiej, nadzieję utrzymania tych ziem, do których mamy prawa historyczne i kulturalne.

Ichtiosaurus.

Wielki zjazd biskupów polskich.

W pałacu arcybiskupim pod przewodnictwem wizytatora apostolskiego J. E. ks. dr. Achillesa Ratti'ego, rozpoczęły się narady J. E. ks. biskupów polskich, dotyczące dziedziny spraw społecznych, szkolnych i innych.

W naradach biorą udział: J. E. arcybiskup gnieźnieński-poznański, dr. Edmund Dalbor, J. E. arcybiskup lwowski obrządku ormiańskiego, ks. Józef Teodorowicz, J. E. arcybiskup metropolita warszawski, ks. dr. Aleksander Kakowski z sufraganami: J. E. ks. arcybiskupem dr. Kazimierzem Ruszkiewiczem i J. E. ks. biskupem Stanisławem Gallem; dalej J. E. książe biskup krakowski Adam Stefan Sapieha, J. E. ks. biskup kujawsko-kaliski Stanisław Zdzitowiecki wraz z sufraganami: J. E. ks. biskupem Wojciechem Owczarkiem i J. E. ks. biskupem Władysławem Krynickim, J. E. ks. biskup płocki, ks. Antoni Julian Nowomiejski, z sufraganiem J. E. ks. biskupem Adolfinem Szelażkiem, J. E. ks. biskup tarnowski Leon Wałęga, J. E. ks. biskup sandomierski Marjan Ryx, z sufraganiem J. E. ks. biskupem Pawłem Kubickim, J. E. ks. biskup lubelski Marjan Fulman z sufraganiem J. E. ks. biskupem nominatorem Adolfinem Jelowickim, J. E. ks. biskup kamieniecki Piotr Mańkowski, J. E. ks. biskup podlaski Henryk Przeździecki z sufraganiem J. E. ks. biskupem Romualdem Jałbrzykowskim.

Z ramienia J. E. ks. biskupa kieleckiego, który niedomaga, przybył ks. prałat Bożek.

Konferencja górników Cieszyńskich.

W dniu 12 b. m. odbyła się w Fraszacie konferencja górników polskich Zagłębia Karwińskiego przy udziale członków misji ententy z Cieszyna. Jako tłumacz był obecny hr. Ksawery Pustowski. Przewodniczył górnik Karszok. Poseł Regier przedstawił w przemówieniu ogólną sytuację i powód strajku. Powodem strajku jest inwazja czeska w Zagłębiu. Górnik Szepek oświadczył, że lud polski nie ścierpi Czechów na ziemi polskiej. Przedstawiciel angielski pułk. Coulson zapewnił górników, że możliwa sprawa będzie polakom wymierzona, tymczasem trzeba mieć cierpliwość. W końcu uchwalili górnicy następującą rezolucję: Delegaci rad robotniczych oświadczenia, że mają zupełne zaufanie do Komisji aliantów w Cieszynie, że z przerwa-

niem obecnego strajku zaczekają aż do zakończenia prac w kwestji rozdziału węgla i wówczas zastosują się do wydanych zarządzeń komisji w porozumieniu z rządem polskim w Warszawie i Radą narodową Księstwa Cieszyńskiego. Po konferencji członkowie misji pojechali do Karwiny, gdzie przybyli do szybu „Franciszka”. Kierownictwo szybów potwierdziło, że powodem strajku jest obecność czeskich żołnierzy w szybie.

Niemcy stworzyli bolszewizm.

Niemcy, nie mogąc obezwładnić Rosji orężem, postanowili w inny sposób ją zniszczyć. Już w połowie 1916 roku poczęli z obozów wyłaniać socjalistów i rewolucjonistów, aby z nich stworzyć kadry tych, co mieli stoczyć organizm olbrzymiego państwa.

Kto mieczem wojuje, ten od miecza ginie, rzekł Chrystus i to się sprawdziło na Niemcach.

Senat amerykański ustanowił specjalną komisję celem badania początków i rozgałęzień bolszewizmu. Jednym ze świadków, przesłuchanych przez tę komisję, był Roger Simons, wysoki urzędnik ministerjum handlu, który bawił w listopadzie w Rosji, on to podał, że w konsulacie amerykańskim w Moskwie pewien rosyjski socjalista-rewolucjonista, który był agentem tajnym byłego kanclerza Niemiec, Bethmanna-Hollwega, złożył pod przysięgą zeznania co do swoich stosunków z rządem berlińskim.

Z początkiem wojny ów rewolucjonista rosyjski był w Niemczech, gdzie mu nie pozwolono na powrót do kraju. Wkrótce potem wezwano go do pałacu kanclerza Bethmanna-Hollwega, który osobiście zaproponował mu, aby na koszt rządu niemieckiego udał się do Szwajcarii w celu śledzenia i badania rozmaitych grup socjalistycznych, które się tam utworzyły podczas wojny. Bethmann-Hollweg, dodał, że potrzeba studjować przedewszystkiem grupy najskańniejsze, rząd niemiecki bowiem jest zdecydowany oddać do dyspozycji jednej z takich grup sześć i pół miliona franków w celu propagandy rewolucyjnej w Rosji.

Ów socjalista przyjął misję, ze Szwajcarii nadesłał raport o 300 stronach, w którym wskazał, jako grupę najradykałniejszą, tę, która znajdowała się pod kierownictwem Lenina, doradzał jednak, aby jej nie powierzano propagandy w Rosji, jeżeli się nie chce sprowadzić zupełnej ruiny kraju. Rząd niemiecki wynagrodził hojnie i obsypał pochwałami emisariusza, nadto pozwolił mu powrócić do Rosji, gdzie został jednym z przyjaciół Kiereńskiego.

Tymczasem Lenin pod protekcją Niemiec opuścił już Szwajcarię i osiadł w Piotrogrórze.

W ten sposób rząd niemiecki wysykal aparat rewolucyjny dla Rosji po to, aby potem ten sam Lenin, którego postawiono na czele, przez ambasadora swego żyda Joffe demoralizował całą armię niemiecką.

Nic w naturze nie ginie.

Dla czego?

Racz odpowiedzieć p. Redaktorze, dla czego niektórzy adwokaci, działacze polscy, trzymają u siebie przepisywaczy żydowskich na maszynach i biurka swe obstawili skarbankami na cele żydowskie?

Krwawe zajście w Dąbrowie gór.

Interpelacja Daszyńskiego.

Odczytano w całości interpelację p. Daszyńskiego w sprawie krwawych zająć w Zagłębiu Dąbrowskim w dniu 12 marca. Minister spraw wewnętrznych oświadczył gotowość udzielenia naychmiast odpowiedzi. W interpelacji powiedziano, że dnia 12 marca w Dąbrowie Górniczej podczas strajku robotników jeden z pochodów manifestacyjnych został w pobliżu stacji kolejowej zatrzymany przez wojsko, które następnie użyło broni palnej. Padło 5 osób, a 7 zostało ranionych. Gdy tłum się rozprzecznał miejscowi żandarmi strzelali do uciekających, wskutek czego zabitych zostało jeszcze 2 ludzi, a ranionych 6-ciu. W końcu, gdy manifestacja już się zakończyła, wojsko rozbroiło i zaarrestowało milicję miejscową. Robotników ogarnęło niebываłe rozgoryczenie, a strajk objął wszystkie zakłady w Zagłębiu. Miejscowy komendant miasta, niezawiadając władz, zaprowadził stan wyjątkowy.

Odpowiedź ministra.

Minister pan Wojciechowski oświadczył, że wypadki, które wydarzyły się 12 marca r. b. w Dąbrowie Górniczej i Będzinie znane są mu, ale nie są jeszcze w zupełności wyjaśnione.

Od dłuższego czasu ministerjum zwraca uwagę na Zagłębie, widząc tam stan, zagrażający bezpieczeństwu. Już 3 marca chodziły pogłoski, że milicja ludowa w Zagłębiu otrzymała i Częstochowy rozkaz, aby wojsko rozbroić. z Będzina nadchodziły też niepokojące wiadomości, że na pograniczu Śląska gromadzą się wojska niemieckie, i że ma być dokonany napad na Zagłębie. Dnia 7 marca nadeszła depesza donosząca, że sytuacja w Zagłębiu zapowiada się bardzo groźnie, że napływają bolszewicy do Dąbrowy. W nocy z niedzieli na poniedziałek miał wybuchnąć strajk powszechny, a równocześnie miano jakoby otworzyć granicę niemiecką od strony Mysłowic i wpuścić bolszewików do Zagłębia. Robotnicy mieli się wyrazić, że jest to ostatni wysiłek bolszewizmu, że planowane jest zatopienie kopalń i zbrojne wystąpienie przeciw wojsku, które miano rozbroić. Rozruchy te mają być początkiem rewolucji w całej Polsce.

Milicja ludowa.

Wobec takich pogłosek minister wysłał polecenie komendantowi milicji ludowej, aby po-

czynił środki zapobiegające wszelkim wykroczeniom milicji ludowej oraz, ażeby dysponowanie milicją ludową było oddane w ręce komisarza rządowego na powiat będziński. Zażądał też minister codziennych raportów o sytuacji. Minister odczytał otrzymane z tamąd raporty. Między innymi okazuje się z nich, że część milicji ludowej była z wojskiem na froncie pod Czeladzią. Ażeby uniknąć zatargu między milicją a wojskiem, komendant milicji oddał ją pod rozkaz władz wojskowych. Dnia 12 marca komisarz rządowy doniósł, że dowództwo okręgowe wydało zarządzenie, niedopuszczające do tłumnych zebrań i pochodów. W Będzinie wojsko strzelało; jeden człowiek ciężko ranny, jeden lekko.

Zabójstwo kapitana.

W Dąbrowie zabito skrytobójczo kapitana-audytora. Są ofiary z pośród ludności cywilnej. Oprócz wspomnianego kapitana zabitych zostało 4 ludzi, a ranionych 10. Władze wojskowe w Dąbrowie rozbroiły milicję ludową.

Dzisiaj minister otrzymał telefoniczne zawiadomienie od komisarza powiatowego w Będzinie, że dnia 13 b. m. w nielicznych kopalniach był strajk, Dzisiaj, to jest 14-go, strajk jednolity objął wszystkie kopalnie. Wszystkich szeregowców milicji ludowej wraz z oficerami wysłano z Zagłębia do dowództwa okręgowego w Krakowie.

Delegacja.

Wobec tych informacji minister wczoraj wystąpił na radzie ministrów z wnioskiem o wysłanie na miejsce delegacji, dla zbadania postępowania władz administracyjnych i wojskowych oraz służby bezpieczeństwa. Komisja już tam pojechała. W skład jej wchodzi 2 przedstawiciele z ramienia ministerstwa spraw wojskowych, 1 z ministerstwa spraw wewnętrznych i 2 ministerstwa sprawiedliwości. Przewodniczącym ustanowiono jednego z delegatów ministerstwa sprawiedliwości, sędziego śledczego do spraw szczególniejszej wagi.

W końcu minister zaznaczył, że od chwili objęcia swego urzędu nieraz musiał wyteżać wszystkie swoje siły, aby zachować należyty spokój wobec groźnych wiadomości, jakie nadchodziły z różnych stron. Należy się obawiać, że nie każdy organ rządowy może zdobyć się na potrzebną dozę zimnej krwi i spokoju.

— W sprawie stemplowania banknotów.

k) W łódzkiej delegacji ministerjum skarbu, pod przewodnictwem prezesa, p. Pilcera, odbyły się przedwstępne narady w sprawie technicznego przeprowadzenia zamierzanego przez rząd stemplowania banknotów, znajdujących się w obiegu, w oczekiwaniu przewidywanych uchwał sejmowych.

— Tanle kuchnie.

a) Jak wykazuje sprawozdanie za miesiąc luty r. b., czynnych było w Łodzi wogóle 64 tanich kuchni, w tem 42 chrześcijańskie i 22 żydowskie. Wydano obiadów płatnych 752,456, bezpłatnych 476,523, czyli razem 1,228,979. Wyplacono kuchniom 337,678 mk. Niezależnie od tego kuchnie otrzymują co miesiąc na komorne, wydatki gospodarcze, utrzymanie czystości i higieny w lokalach i td. 7,000 mk.

— Berlin też działa...

k) Policja państwowa w czwartek wykryła i skonfiskowała wielkie zapasy proklamacji komunistycznych, drukowanych w żargonie, a nawołujących do bezrobocia. Oprócz tego skonfiskowano transport żargonowych broszur socjalistycznych przemycanych z Berlina.

— Lud polski na wojsko.

a) Na zebraniu gm. Wiskitno postanowiono na umundurowanie popisowych, idących do wojska, utworzyć fundusz z rozkładu jednorazowego podatku po 1 i pół marce od morga. Dla czuwania nad wykonaniem tego postanowienia wybrano patronat gminny, złożony z 8 osób.

— W sprawie „Schülerverbandu“.

a) Na mocy rozporządzenia ministerjum wszystkie akty i dokumenty, jakie podczas rewizji znaleziono w lokalu niemieckiego Związku szkolnego w Łodzi, zostały przesłane łódzkiemu prokuratorowi państwowym sądów polskich.

— Komuniści ponoszą porażki.

k) W czwartek rano komuniści usiłovali podczas wyjazdu pociągów tramwajowych z remizy zaagitować służbę tramwajową na rzecz strajku. Pracownicy tramwajowi jednakże na agitację komunistyczną zareagowali w ten sposób, iż jednego z mówców komunistycznych, Bolesława Pilniaka, oddali w ręce policji.

— Z komitetu robót publicznych.

k) Państwowy urząd pośrednictwa pracy nadał inż. Karpińskiemu do zajęcia przy robotach ziemnych Komitetu robót publicznych dwie partje robotników, a mianowicie: do szosy Zgierz—Piątek 70 ludzi i 54 do kamieniołomów na Krogulcu pod Zgierzem.

Kierownictwo eksploatacji kamienia powierzono inż. Czesł. Mroczkowskiemu.

— Z wydziału szkolnictwa.

a) Pod przewodnictwem p. J. Urbanowskiego, odbyło się wczoraj posiedzenie wydziału szkolnictwa, w sprawie podwyższenia poborów nauczycieli 4 klasowych szkół miejskich i seminarjum nauczycielskiego. Płace te wynosić będą 270 mk. i 330 mk. za każdą godzinę tygodniową w stosunku rocznym. Pensja kierowników szkół została podniesiona o 50 proc., wychowawców, sekretarzy i bibliotekarzy o 60 proc. Sprawę przyjęcia szkoły gazowni miejskiej na rzecz miasta postanowiono odłożyć do nowego roku szkolnego.

Postanowiono uruchomić jeszcze jedno ambulatorjum bezpłatne dla dzieci szkolnych, specjalnie zamieszkałych we wschodniej części miasta.

— Pensje nauczycieli.

a) Wyplata pensji nauczycielom szkół polskich odbędzie się we wtorek, dnia 18 b. m., szkół żydowskich we środę, dn. 19 b. m., i szkół niemieckich w czwartek, dn. 20 b. m., od godz. 3-ej do 5-ej i pół po południu. Nauczyciele nieetatowi otrzymają pensję razem z nauczycielami szkół niemieckich. Po kwity należy się zgłaszać w dzień wypłaty do Wydziału szkolnictwa, do g. 3 i pół po południu.

— Walka z odrą.

a) Lekarz powiatowy, dr. Skalski, zwrócił się do nauczycieli szkół miejskich, za pośrednictwem wydziału szkolnictwa, z prośbą powiadomienia w wydz. zdrowotn. publ. o przypadkach choroby pomiędzy dziećmi oraz ich rodzeństwem.

— Zwrot poklasztorznego budynku.

a) Na zebraniu gminy Łagiewniki postanowiono część poklasztorznego budynku oraz gruntów, zagrabionych niegdyś klasztorowi przez b. rząd rosyjski, a znajdujących się obecnie w posiadaniu gminy, zwrócić oo. Franciszkanom.

— Wico.

a) W dniu 16 bm., o godz. 3 popoł., w sali Domu ludowego przy ul. Przejazd nr. 34 odbędzie się wiec sprawozdawczy posłów do Sejmu z ramienia Chrześcijańskiej demokracji m. Łodzi i Warszawy. Pożądanym jest liczny udział członków i sympatyków.

Bilety wejścia wydaje biuro Stow. robotników chrześcijańskich (Przejazd 34) do g. 8 w.

— Krnąbrna gmina.

k) W dniu wczorajszym zakończono przymusową rekwizycję niedostarczonego kontyngensu zboża.

Ponieważ zdołano zarekwirować zaledwie połowę zaległego kontyngensu, tj. 3 tys. centnarów, zamiast 6, przeto na gminę Nowosolna nałożona zostanie wysoka kara pieniężna. Przy szukaniu zboża wykryto też gorzelnię.

Od wczoraj komisja rekwizycyjna karna rekwiruje zaległy kontyngens zboża w gminie Lipiny, powiatu brzezinskiego.

KRONIKA.

Jutro, d. 16 marca 1919 r.

Asygnaty Polskiej Pożyczki Państwowej nabywać można (po potrąceniu procentu):

100	markowe, koronowe, rublowe	za	96,88
500	"	za	484,58
1000	"	za	968,75
5000	"	za	4843,75
10000	"	za	9687,50
			425 h

— Patronat poborowy.

Zawiązała się w Łodzi instytucja obywatelska pod nazwą Patronatu poborowego, której zadaniem będzie przyjść z pomocą nowemu żołnierzowi z poboru. Zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Prezes ks. Sew. Popławski, skarbnik p. Cz. Wojciechowski, czł. zarządu pp.: Berlachowa, M. Brzozowska, Czesław Chranzowski, sędzia Horodyński, Wacław Kaiffanek, Ant. Scamirowski, Judzieli por. Wąsowicz, jako przedstawiciel P. K. U. Zarząd powołał do życia sekcję Intendantury oraz Aprowizacyjną, które już intensywnie rozpoczęły swą działalność.

Wilson przychylny dla Polski.

Poznań, 14 marca. (PAT.) Oficjalny telegram do misji ententy w Warszawie. Do wiadomości generała Kormana i profesora Lorda. Pełnomocnicy upoważniają nas do następującego oświadczenia: Wydaje się nieprawdopodobnym, aby wieści jakoby prezydent Wilson zmienił swoje zapatrywania wobec narodu, którego aspiracje pierwszy uznawał i dla którego z radością tyle działał, mogły znaleźć wiary w Polsce. Twierdzenie, że rząd amerykański jest przeciwny wysłaniu dywizji generała Hallera, znajdującej się obecnie we Francji, do Polski, nie odpowiada rzeczywistości. Nietylko rekrutacja tych

wojsk odbywała się w Ameryce na szeroką skalę, nietylko dawano wszelkie możliwe poparcie narodowemu komitetowi polskiemu w przewiezieniu ich do Europy, ale co więcej komisja amerykańska nalegała i nalega na przedstawicieli wszystkich narodów celem wysłania tych wojsk do Polski w najkrótszym czasie. (Czyja to była robota, aby w ciągu tak długiego czasu rozszerzyć podobne pogłoski? Zapewne klucz do rozwiązania tej zagadki posiada był rząd Moraczewskiego, który wstrzymywał depesze iskrowe. Przep. Red.)

Spiz i Orawa.

Warszawa, 14 marca. (PAT.) Dziś przedstawiła się panu prezydentowi ministrów delegacja gazdów ze Spizu i Orawy z księdzem Madejem i wicemarszałkiem Osieckim na czele. Delegacja stwierdza m. i., że nietylko rdzenni i polski lud górski, lecz nawet słowacki szczyt dolin, protestuje przeciw imperjalizmowi czeskiemu i ciąży ku Polsce. Delegacja prosiła o stanowcze kroki rządu w sprawie Spizu i Orawy.

Wilson we Francji.

Brast, 14 marca. (PAT.) Depesza Havasa. Statek „Georges Washington“ zawinął do przystani o godz. 8-ej wieczorem. O godzinie 9-ej prezydent Wilson wylądował, witany entuzjastycznie przez tłumy publiczności. Na spotkanie prezydenta wyjechał krążownik Condé z dwoma torpedowcami aż do wysokości Quessant. Minister marynarki Leygues i ambasador Stanów Zjednoczonych Jusserand witali pana Wilsona w przystani. Po wylądowaniu prezydenta wygłosił mer Brestu krótką przemowę przywitańską. Pan Wilson dziękował za przyjęcie, poczem odbył się przegląd kompanii honorowej. Po krótkim pobycie w domu amerykańskich żołnierzy pan Wilson wsiadł do pociągu.

Torfowiska w Polsce.

Minist. rolnict. z dóbr państwowych wniósł na radę ministrów projekt organizacji państwowego instytutu torfowego, który został przez radę zatwierdzony. Instytut ten ma na celu 1) badanie i inwentaryzację gruntów torfowych nadających się do eksploatacji rolnej lub technicznej a zwłaszcza opałowej. 2) Opracowanie zasad eksploatacji rolniczej i technicznej torfowisk. 3) Udzielenie opinii i porad w sprawie eksploatacji rolniczej i technicznej torfowisk oraz popularyzację zasad tej eksploatacji.

Powołanie do życia tego instytutu zostało spowodowane tem, że w południowych i północno-wschodnich częściach kongresówki znajdują się wielkie obszary torfowisk przeważnie używanych na dość lichy pastwiska a rzadziej eksploatowane technicznie. W tym ostatnim wypadku dzieje się to bardzo nieracjonalnie i nieumiejętnie, pomimo dużej wartości opałowej torfu (od 3000 do 3,500 kaloryj). Torfowiska mogą być jak to wykazują przykłady Holandii i Danii użyte wspianiale przez kulturę polną. Dotychczas istniała w Polsce tylko jedna placówka przy stacji doświadczalnej w Dublinach, mająca jednak za zadanie przeprowadzenia doświadczeń nad kulturą rolną torfów, a nie nad ich eksploatacją techniczną.

Dnia 1 marca policja w Konstantynowie aresztowała fałszerzy pieniędzy. Między innymi, do ukończenia śledztwa, zatrzymano i nas. Po ukończeniu śledztwa, jako niebiorący żadnego udziału przy puszczeniu w obieg fałszywych banknotów, zostaliśmy uwolnieni. Konstantynów, dnia 13. III 1919 r.

Stanisław Rodakowski,
Bolesław Rodakowski.

520—1

DRZEWKA

Owocowe, Parkowe, Krzewy Jagodowe, Ozdobne, Cementarne, Igiaste, Róże, Kłaczka roślin zimotrwałych i t. p. w wielkim wyborze są w Zakł. Ogrodniczym L. Kołaczkowskiemu Piłkowska 33. 551

Z SEJMU.

(Posiedzenie wczorajsze.)

Dziś Sejm poświęcił swoją pracę wnioskowi, z których kilka bardzo ważnych i zasadniczych. Jednym z główniejszych było żądanie komisji konstytucyjnej, przyznanie kandydatów z 35-go okręgu wyborczego, a mianowicie: Tadeusza Regera z Cieszyna, ks. Józefa Londzina z Cieszyna, Ryszarda Kunickiego z Frysztatu, Pawła Bobka z Bobrka, Karola Junga z Zuko-wa Górnego i Jerzego Kantora z Cieszyna uznaje się za posłów do sejmiku ustawodawczego.

Za wnioskiem referowanym przez p. Niedziałkowskiego przemawiało kilku posłów, najgoręcej jednak poparł go p. Kawalewski. Mówił on, że komisja konstytucyjna miała go przedstawić w ciągu tygodnia, tymczasem upływa 4 tygodnie, a wniosek nie załatwiony. My chcemy tu mieć posłów z Poznańskiego, Śląska, Spiza, Orawy, jak i z kresów wschodnich (brawa).

Mówca stawia w końcu wniosek, by Sejm wezwał komisję konstytucyjną do przedstawienia w ciągu dni 7 wniosków o uzupełnieniu składu Sejmu ustawodawczego przez przedstawicieli byłego zaboru pruskiego, Spizu, Orawy oraz kresów wschodnich.

P. Fichna w imieniu N. Z. R. przychyliła się całkowicie do wniosku.

P. Załuska również z dużym patriotyzmem oświadczył się za wnioskiem, p. Rataj jako przewodniczący komisji, p. Owiecki, p. Kiernik (piastowiec), wszyscy oświadczyli się za wnioskiem. Wniosek przyjęto jednomyślnie.

Wniosek p. Rudnickiego.

Drugi wniosek nagły był posta Jana Rudnickiego i tow. w sprawie wynagrodzenia rzemieślników za zaświadczenia, rekwizycje i szkody wojenne, który dziś rozważano, brzmi, jak następuje:

„Ze względu na to, że rzemieślnicy w Warszawie i na wszystkich ziemiach polskich, nawiedzonych wojną i najazdem obcych wojsk ponieśli olbrzymie straty bezpośrednio i pośrednio, a to przez zniszczenie budynków i warsztatów, rekwizycje maszyn, narzędzi i surowców, przez zabór gotowych wyrobów rzemieślniczych, jak niemniej pośrednio przez utratę dostaw i zarobków, oraz ze względu na to, że rzemiosło bez wynagrodzenia poniesionych szkód nie będzie mogło w znacznej części własnymi siłami dźwignąć się z upadku, podpisani wnoszą:

Proszą więc wnioskodawcy, aby Sejm raczył uchwalić co następuje: Świadczenia i szkody, poniesione przez rzemiosło z powodu wojny, powinny być dokładnie zestawione, celem

zażądania pełnego wynagrodzenia od państw nieprzyjacielskich.

2) Niezamożnym rzemieślnikom powinny być na rachunek skarbu państwowego, do wysokości stwierdzonej szkody wojennej, wypłacane zaliczki, celem odbudowy zniszczonych warsztatów i budynków oraz nabycia narzędzi, maszyn i zabranych przez nieprzyjaciół materiałów. Wniosek ten odesłano do komisji.

Popierają ten wniosek p. Szybiłto, p. Nowicki (NZR.). Wniosek odesłano do komisji.

P. Dąbal referuje wniosek w sprawie organizacji ochrony zdrowia publicznego, poczem zabiera głos p. Winclher, minister Janiszewski, wreszcie p. Moraczewska, mówi dosyć patriotycznie. Wniosek odesłano do komisji sanitarnej.

Wniosek p. Małupy w sprawie tajnego gorzelnictwa odesłano do komisji, chcąc wysłuchać jaknajrychlej wywodów p. Głabińskiego.

Wniosek posła Głabińskiego.

Z ważniejszym jeszcze wnioskiem wystąpił poseł inżynier Głabiński. Wezwał on rząd, do obsadzenia wszystkich posad ważniejszych ludźmi odpowiednimi. Wniosek ten brzmi:

1. Ażeby do dni 30 oznaczył w drodze rozporządzenia warunki obsadzania stanowisk służbowych administracyjnych państwa polskiego, od III rangi począwszy, we wszystkich władzach i gałęziach służby.

2. Ażeby do dni 30 ogłosił konkursy na wszystkie posady od III rangi do VII z 60-dniowym terminem zgłaszania się kandydatów.

3. Ażeby do 3-ch miesięcy przedłożył projekt ustawy (pragmatyki) służbowej dla urzędników administracyjnych państwa polskiego.

Nad wnioskiem posła Głabińskiego wywiązuje się ożywiona dyskusja, którą rozpoczyna Wojtulanis (NZR.), utrzymując, że brak jest wykształconych i urobionych urzędników.

Dyskusja trwa dalej.

(Resztę podamy w jutrzejszym numerze).

Urząd Górniczy w Dąbrowie Górniczej

przyjmuje zamówienia na SIARKE.
Ma na składach kilka wagonów.

524—1

KĄPIELE „ROYAL”

Pańska № 35, róg Benedykta

CZYNNE CODZIENNIE!

Łazienki: poniedziałki i wtorki

Środa dla Pań.

dla stowarzyszonych. 20%

508—9

ZARZĄD.

Niniejszym nadmieniamy, że w dniu 16-go marca 1919 roku, o godz. 2 po południu, w sali Domu Kilińskiego (Resursa Rzemieślnicza) przy ul. Kilińskiego (Widzewska) № 117 odbędzie się

517 1

Ogólne Zebranie

członków Stowarzyszenia Spożywczego „WIOSNA”.

O punktualne i liczne przybycie uprasza Zarząd.

Porządek dzienny zebrania: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego, 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Zebrania, 3) Odczytanie Sprawozdania za rok ubiegły, 4) Odczytanie Protokołu Komisji Rewizyjnej, 5) Zatwierdzenie Bilansu, 6) Podział czystego zysku, 7) Kupno piekarni, 8) Wybór Zarządu, 9) Wolne nalożki

CUKIERNIA BOLESŁAWA KOWARA

Piotrkowska 63 (róg Benedykta)
gruntownie odświeżona poleca się łaskawym względem Sz. Publiczności.
Lokal urządzony po europejsku. 521 1

OGŁOSZENIE.

Wydział Zdrowotności Publicznej poszukuje

Zastępcy ordynatora

oddziału duru płamistego w szpitalu miejskim
w Radogoszczu. Pensja mk. 440.— miesięcznie.

Zgłoszenia przyjmuje biuro Wydziału (No-
wy Rynek 14, pokój 4—5) do dnia 17 b. m.
włącznie.

522 :1

MAGISTRAT.

Zebranie Majstrów Szewckich.

Urząd Starszych Cechu Majstrów Szewckich zawiadamia
wszystkich majstrów, iż dnia 16-3 1919 r. o godzinie 5 po poł.
w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej № 93 odbędzie się uzu-
pełniające posiedzenie pod względem wyrobu odawia dla Wojska
Polskiego. 620 1

Dr. Zygmunt Ługowski

ul. Konstantynowska № 31.

Choroby kobiece i akuszerja
Przyjmuje od 4—7 p. p. 535. 4

STENOGRAFJA.

Dnia 1 kwietnia r. b. rozpo-
czynają się nowe WYKŁADY
STENOGRAFJI POLSKIEJ
podług uproszczonej metody.
Kursy Handlowe Mianny Buch-
hołcowej, ul. Przejazd 20. 518 1

Ważne dla P.P. Cukierników i Piekarzy.

Od dnia 15 b. m. będą na-
chodzili do Łodzi

codziennie świeże wyborowe drożdże

z fabryki „Pilicy“
Główna reprezentacja u E.
Durskiego, ul. Główna 5, m. 20.
503 :2

Z kapitałem od
100,000 do 150,000 mkł.

mogę wstąpić
jako wspólnik do interesu
Przemysłowego lub handlowego.
Oferty pod „L. L. 105“ w admini-
stracji „Rozwoju“. 496 :2

Drobne ogłoszenia:

A. A. A. A. Mleko 3-y razy
A. A. A. A. dziennie wprost
z udoja—obora Sienkiewicza 32.
1122—2

A. A. A. A. Polecam garderobę
damską i męską, o-
buwie, bieliznę, dywany, obrazy,
portjery, firanki, kapy na łóżka,
zegary, wyźmaczki, sprzęty ku-
chenne, tace, samowary, resztki
na ubrania, jedwabie, kretony i
t. p. Okazyjnie: siodła, maszyny
do szycia, wózek dziecienny, ko-
laska, skrzypce. Przyjmuje po-
wyższe do sprzedania. Wszelką
bieliznę nową i używaną kupuje.
Sklep komlosowy Wł. Lunkiewi-
cza, Sienkiewicza (Mikołajew-
ska) 67. 1156—3

A. A. Meble sprzedaje: szafy,
łóżka, kredensy, ota-
manę, sypialnię dębową, macho-
nową, oraz kasę sklepową.
Piotrkowska 103, Przechadzki.
1146—5

A. A. Administratorów, agrono-
mów, rzadców rolnych,
gospodynie miejskie i wiejskie,
nauczycielki, freblanki, ochro-
niarki, bony z szyciem, krawco-
we tylko z chlubnymi świadec-
twami poleca pierwszorzędne
biuro Nauczycielskie i Rekom-
endacyjne F. Sękowski, Prze-
jazd 14. 1165—3

A Sprzedaje różne meble nowe
i używane. Dzielna 11—25,
Derejski. 1157—11

A. Nauczycielki otrzymają ko-
rzystne posady. Pierwszo-
rządne Biuro pedagogiczno-re-
komendacyjne Ludwińskiej, Piot-
rkowska 109. 1126—2

A) Meble sprzedam tanio: biur-
ko szafkowe duże, szafy,
otomanę, lastra, łóżka, materace,
bielizniarki, stół, krzesła, łóże-
czko dzieciinne. Piotrkowska
225-3, I p., front. 1076—2

A kuszerka Hupińska mieszka
A obecnie: Radogoszcz, ul. Mar-
cina № 9, przy Wspólnej.
741—71

A kuszerka Golańska przyjmuje
A u siebie, ul. Fabryczna № 2,
róg Widzewskiej. 1107—cs5

B Meble różne sprzedam tanio.
B Karola 8 m. 14, lewa oficyna
I piętro. 1055—2

Czcionki stare, zużyte kupuje
C Administracja „Rozwoju“
939—1

Aptekarski pomocnik poszuku-
je posady w aptece. Są do-
bre rekomendacje. Lipowa 57,
m. 13. 1095—2

A kuszerka Drzymałowa przy-
muje Piotrkowska 225—3

A kuszerka Marja Kubicka przy-
muje. Ul. Piotrkowska № 199,
m. 14. 967—2

A kuszerka Bliźniewska przyjmu-
je Staro-Zarzewska 23.
902—7

Do sprzedania 1 wóz węglowy,
D 1 wóz mniejszy kołbiniak, 4
chomonta robocze, 1 chomonta
angielskie na pojedynka, 2 pary
desk do wozów. Rzgowska
№ 149. 1092—2

Hirnantka studjowała w Pary-
żu. Juliusza 13, m. 46, prawa
oficyna, II piętro, od 10-ej do 1-ej
i od 3-ej do 8-ej. 883—1

Inteligentna panna poszukuje po-
sady w biurze, kasjerki lub do
towarzystwa. Może być złożona
kaucja. Łaskawe oferty proszę
wysłać na pocztę Ozorków, pod
literą A. B. 1154—3

Jest do odstąpienia posada i
J wolna praktyka dla felczera.
Wiadomość: Piotrkowska № 174
m. 16, w godz. od 3-ej do 8-ej
popoł. 1057—1

Księgarnię z przyborami pi-
K śmiennymi sprzedam zaraz.
Wiadomość: Główna 22, w księ-
garni, od 3 do 6. 1159—5

Letniisko w lesie sosnowym,
L miejscowość sucha i lesista
2 domki drewniane z werenda-
mi, ziemi 1 morga. Dojazd kole-
jąką podjazdową, 5 minut drogi
od przystanku. Aleksander
Zielenkiewicz, ul. Widzewska
№ 109, m. 17, między 8—9 rano
i 4—5 pp. 1094—1

Losy do klasy 2-ej są do naby-
cia w Administracji Rozwoju.
r—1

Magiel do sprzedania. Ul. Wól-
czajska № 144. 1111—1

Mężczyzna w średnim wieku,
M samotny, z zawodu stangret,
z dobrymi świadectwami, powró-
ciwszy z niewoli poszukuje ja-
kiegokolwiek zajęcia. Ogrodowa
23, sień 12, m. 3. 1151—2

Maszyny Singera: do szycia
M damskiej i męskiej odzieży
oraz szewcka, słupkowa sprze-
dam tanio. Ogrodowa 26, sień
13, m. 10. 1152—w2

Niebywała okazja dla prowincji!
N 5 okien i 8 drzwi z futrynami
(solidne przedwojenne: ro-
bota i drzewo) niedrogo zaraz
do sprzedania. Wiadomość: Ale-
ksandrowska 18, Weber.
1044—wcs4

Oficer poszukuje umeblowanego
O pokoju w śródmieściu zaraz.
Zgłoszenia proszę nadsyłać do
Redakcji. 1157—1

Potrzebny chłopiec do prakty-
P ki. Rozwadowska 1 m. 2.
1156—3

Piekarnia według dzisiejszych
P wymagań, z powodu choroby,
jest do odstąpienia. Wiadomość:
Aleksandrowska 66, w sklepie.
1153—5

Potrzebna paniątka do sklepu.
P Dzielna 29 w sklepie. 1150-2

Potrzebny chłopiec do posługi.
P Handel win. Andrzeja 4.
1148—3

Potrzebna prasowaczka. Ulica
P Radwańska 19. 1161—3

Przyjmę uczennice do nauki
P kroju i kwiatów sztucznych.
Andrzeja 15, m. 16, od 12—3.
1100—2

Potrzebny praktykant do zakła-
P du ogrodniczego w Ksawero-
wie, gm. Widzew, lat 18. L. Ra-
kowski. 1114—1

Potrzeba kilka kobiet do agro-
P da. Srebrzyńska 47. 1124—1

Potrzebna zdolna panna do ko-
P stiumów i sukien. Placowa 11
m. 10. 1120—2

Potrzebne zaraz zdolne pod-
P ręczne i uczennice. Ul. Kiliń-
skiego Nr. 128 front, I piętro.
1142—2

Polak-hodowca z długoletnią
P praktyką, żonaty, bezdzietny,
poszukuje posady od zaraz. Pla-
cowa 11—10. 1121—2

Radogoszcz, Jagiellońska № 6.
R Do sprzedania oficyna muro-
wana z ogrodem owocowym od
zaraz. Wiadomość na miejscu.
1135—2

Power przyjmuję do reperacji
R odświeżania i gumy do wol-
kanizowania. Sienkiewicza
№ 30 I. KUKUŁA. 1018—1

Power sprzedam. Fabryczna 2,
R m. 54. 1105—1

Sprzedam willę o 13 mieszkań-
S niach z werendami, ogrodem
owocowym, laską pół morgi i
ziemi ornej 3 morgi. Ruda, 1-szy
przystanek „Janówek“. Wlodo-
mość w Rozwoju. 1141—3

Sklepowe urządzenie w całem
S komplecie do sprzedania. Ra-
dwańska № 37, wiadomość u
fryzjera. 1149—3

W MARCU

Każda kobieta, chcąc um-
knąć piogów latem, używa Krem „ORO”